

ຢຸດ

ແບ່ງປັນ. ຊ່ວຍສອນ. ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ປົກປ້ອງ.

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ

ເອກະສານຂໍ້ມູນສໍາລັບຄົນເຈັບ

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ: ສິ່ງທີ່ທ່ານຄວນຮູ້

ການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດທີ່ແນະນຳໃຫ້ສໍາລັບໄວໜຸ່ມທີ່ອາຍຸ 11 ຫາ 18 ປີ ເພື່ອປ້ອງກັນການຕິດເຊື້ອຮ້າຍແຮງທີ່ເປັນສາເຫດໃຫ້ສະໝອງອັກເສບແລະການຕິດເຊື້ອໃນເລືອດ.

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນຫຍັງ?

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນການຕິດເຊື້ອໃດໆທີ່ມີສາເຫດມາຈາກແບັກທີເຣັຍທີ່ມີຊື່ວ່າ Meningococci (ອ່ານວ່າ ເມັນນິງໂຈຄັອຄໂຊ - muh-nin-jo-cox-sigh). ການຕິດເຊື້ອນີ້ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ມັກນຳໄປສູ່ອາການໄຄ່ຮ້າຍແຮງຮອບເສັ້ນສະໝອງແລະສັນຫຼັງ (ການອັກເສບໃນສະໝອງຫຼືເສັ້ນສັນຫຼັງ ຫຼື meningitis) ຫຼື ການຕິດເຊື້ອໃນເສັ້ນເລືອດ (ການຕິດເຊື້ອແບັກທີເຣັຍ); ມັນຍັງສາມາດນຳໄປສູ່ການເຈັບປ່ວຍຮ້າຍແຮງອື່ນໆ, ເຊັ່ນ ພະຍາດໄຂ້ຂໍ້ອັກເສບ ແລະປອດອັກເສບ. ຈຳນວນຜູ້ປ່ວຍດ້ວຍພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບປ່ຽນຈາກປີຕໍ່ປີ. ນັບແຕ່ປີ 1998 ຫາ 2007, ຊາວອາເມລິກັນປະມານ 1,500 ຄົນແມ່ນຕິດເຊື້ອໃນແຕ່ລະປີ.

ໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍຕອນຕົ້ນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ພະຍາດນີ້ຫຼາຍກວ່າແມ່ນບໍ່?

ແມ່ນ, ໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ໃນວັຍຕອນຕົ້ນໂດຍສະເພາະແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເປັນພະຍາດທີ່ອາດເຖິງແກ່ຄວາມຕາຍນີ້ໄດ້. ຄວາມຈິງແລ້ວ, ເກືອບ 15 ເປີເຊັນຂອງຜູ້ປ່ວຍທຸກຄົນເກີດຂຶ້ນໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ໃນວັຍຕອນຕົ້ນແລະປະມານ 10 ຫາ 14 ເປີເຊັນຂອງຜູ້ປ່ວຍເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເສຍຊີວິດ.

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນຮ້າຍແຮງແມ່ນບໍ່?

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນຮ້າຍແຮງຫຼາຍ. ໃນກຸ່ມປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ປະມານໜຶ່ງໃນເກົ້າຄົນທີ່ເປັນພະຍາດນີ້ເສຍຊີວິດ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວຢ່າງເໝາະສົມ. ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເສຍຊີວິດຂອງກຸ່ມໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ໃນວັຍຕອນຕົ້ນຍິ່ງສູງຂຶ້ນ, ໂດຍເກືອບໜຶ່ງໃນເຈັດຄົນເສຍຊີວິດ. ນອກຈາກນີ້, ສູງເຖິງໜຶ່ງສ່ວນຫ້າຂອງຜູ້ອອດຊີວິດຈະມີບັນຫາຖາວອນ ລວມທັງ ສະໝອງຖືກທຳລາຍ, ສູນເສັງການໄດ້ຍິນ ແລະການຖືກຕັດແຂນຂາ.

ພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແຜ່ຂະຫຍາຍແນວໃດ?

ແບັກທີເຣັຍ Meningococcal ແຜ່ກະຈາຍຜ່ານການໄອແລະຈາມ ຫຼື ໂດຍການສຳຜັດໂດຍກົງກັບສິ່ງຄັດຫຼັງຈາກດັງແລະຄໍຂອງຜູ້ຕິດເຊື້ອ (ເຊັ່ນ, ຜ່ານການຈູບ).

ອາການຂອງພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບມີຫຍັງແດ່?

ອາການແຕ່ຫົວທີ່ຂອງພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນລວມມີ ເປັນໄຂ້, ເຈັບຫົວ, ເຈັບຕີນໂຕ ແລະຄໍແຂງ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ອາການແຕ່ຫົວທີ່ເຫຼົ່ານີ້ອາດເລັກນ້ອຍແລະຄ້າຍຄືກັບອາການເຈັບປ່ວຍຈາກເຊື້ອໄວຣັສອື່ນໆ ເຊັ່ນ ເປັນຫວັດ ຫຼື ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່, ມັນຄົງຈະບໍ່ເປັນການຜິດປົກກະຕິທີ່ຄົນເຈັບຈະໄປຮັບການປິ່ນປົວຊ້າ. ແຕ່ອາການຕ່າງໆສາມາດກຳເລີບຢ່າງໄວວາ, ບໍ່ດັ່ງນັ້ນກໍອາດຂ້າໄວໜຸ່ມທີ່ສຸຂະພາບດີໄດ້ພາຍໃນ 48 ຊົ່ວໂມງ ຫຼືຕໍ່າກວ່ານັ້ນ, ເພາະສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງສຳຄັນຫຼາຍທີ່ຈະໄປຮັບການປິ່ນປົວໃຫ້ໄວ. ອາການອື່ນໆທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ແມ່ນ ວິນຫົວ, ປວດຮາກ, ສັບສົນ, ເຫງົານອນ, ແພ້ແສງແລະມີຜືນຄັນ (ໂດຍປົກກະຕິແມ່ນ ຈຸດສີມ່ວງເຂັ້ມເທິງແຂນ ຫຼືຂາ).

ການລິເລີ່ມການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ສາທາລະນະຊົນນຳມາໃຫ້ທ່ານໂດຍມູນນິທິເພື່ອພະຍາດຕິດເຊື້ອແຫ່ງຊາດ (National Foundation for Infectious Diseases) ພາຍໃຕ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບອົງການດູແລສຸຂະພາບຊັ້ນນຳ. ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍສູນຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພະຍາດ (Centers for Disease Control and Prevention). ສໍາລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ແລະລາຍການອົງການທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະສື່ກ່ຽວກັບແຫຼ່ງຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມເຕີມ, ກະຣຸນາເບິ່ງທີ່ເວັບໄຊ <http://stopmeningitis.nfidinitiatives.org>.

ໂຄງການນີ້ເກີດຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍທຶນສະໜັບສະໜູນດ້ານການສຶກສາໂດຍບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ຊຶ່ງໃຫ້ແກ່ມູນນິທິເພື່ອພະຍາດຕິດເຊື້ອແຫ່ງຊາດ (National Foundation for Infectious Diseases) ຈາກ sanofi pasteur.

ໃຜຄວນໄດ້ຮັບວັກແຊງ?

ອົງການດູແລດ້ານສາທາລະນະສຸກແຫ່ງສະຫະລັດແນະນຳວັກແຊກສໍາລັບຜູ້ໃຫຍ່ໃນວັຍຕອນຕົ້ນທຸກຄົນຕັ້ງແຕ່ 11 ຫາ 18 ປີ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນເວລາກວດສຸຂະພາບເມື່ອອາຍຸ 11-12 ປີ. ຜູ້ຄົນທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນຊ່ວງວັຍນີ້ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ສູງຫຼາຍຂຶ້ນທີ່ຈະເປັນພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງ ອັກເສບຄວນໄປຮັບການສັກວັກແຊງດ້ວຍ.

ຄວນໄດ້ຮັບວັກແຊງຈັກຄັ້ງ?

ຜູ້ຄົນສ່ວນຫຼາຍຈຳຕ້ອງໄດ້ຮັບພຽງໜຶ່ງຄັ້ງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຜູ້ຄົນທີ່ຍັງມີຄວາມສ່ຽງອາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບວັກແຊງອີກຄັ້ງຫຼັງຈາກສາມຫາຫ້າປີ. ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການດູແລສຸຂະພາບຂອງທ່ານສາມາດບອກທ່ານໄດ້ຕື່ມກ່ຽວກັບວ່າ ໃຜແດ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງແນະນຳການສັກວັກແຊງສໍາລັບໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍຕອນຕົ້ນ?

ເນື່ອງຈາກປັດໃຈດ້ານຮູບແບບການໃຊ້ຊີວິດ, ເຊັ່ນ ການໃຊ້ຊີວິດໃກ້ຊິດຢູ່ໃນກຸ່ມໃຫຍ່ເປັນເວລາດົນ (ເຊັ່ນ ໃນຫໍພັກ, ໃນແຄມບໍ ນອກບ້ານໂກງ) ແລະການສູບຢາ (ລວມເຖິງ ຜູ້ສູບຢາມີສອງ), ໄວໜຸ່ມ ແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍຕອນຕົ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນການຕິດເຊື້ອພະຍາດນີ້.

ວັກແຊງຈະຊ່ວຍປ້ອງກັນພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບໄດ້ບໍ່?

ສ່ວນຫຼາຍວັກແຊງສາມາດປ້ອງກັນສິ່ງໃນຫ້າຊະນິດຂອງແບັກທີເຣັຍ meningococcal (ເອີ້ນວ່າ ຊະນິດ A, C, Y ແລະ W-135). ແບັກທີເຣັຍ ທັງສີ່ຊະນິດເຫຼົ່ານີ້ເປັນສາເຫດຫຼັກຂອງການເຈັບປ່ວຍໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍຕອນຕົ້ນ. ປັດຈຸບັນນີ້, ຍັງບໍ່ມີວັກແຊງໃຫ້ໃນສະຫະລັດ ເພື່ອປ້ອງກັນແບັກທີເຣັຍຊະນິດ B, ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນໂດຍທົ່ວໄປກັບເດັກເກີດໃໝ່ ແຕ່ສາມາດເຮັດ ໃຫ້ເກີດພະຍາດໃນໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍ ຕອນຕົ້ນໄດ້.

ວັກແຊງມີປະສິດທິພາບບໍ່?

ແມ່ນ. ວັກແຊງຄອນຈູເກດ ເມັນນິງໂຈຄັອກຄອລ (conjugate meningococcal), ຊຶ່ງມີໃຫ້ສໍາລັບເດັກ, ໄວໜຸ່ມ ແລະຜູ້ໃຫຍ່ (ອາຍຸແຕ່ 2 ຫາ 55 ປີ), ໃຫ້ການປ້ອງກັນແບັກທີເຣັຍຊະນິດ ຊີໂຣກຸບ (serogroups) ຈາກສິ່ງໃນຫ້າຊະນິດ ຫຼື ຊະນິດຕ່າງໆ ຂອງແບັກທີເຣັຍ ເມັນນິງຄັອກຄອລ ຊຶ່ງສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດພະຍາດເກືອບທຸກຊະນິດໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມແລະຜູ້ໃຫຍ່ວັຍຕອນຕົ້ນ. ມີວັກແຊງໜຶ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ເອີ້ນວ່າ ວັກແຊງໂພລີແຊັກຊາໂຣດ ຫຼື polysaccharide vaccine) ຊຶ່ງສາມາດຖືກນຳໃຊ້ສໍາລັບກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ອາຍຸສູງ ກວ່າ 55 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີວັກແຊງຄອນຈູເກດໃຫ້. ມັນຊ່ວຍປ້ອງກັນສີ່ສາຍພັນດຽວກັນ.

ວັກແຊງປ້ອງກັນເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບປອດພ້ຍບໍ່?

ແມ່ນ. ວັກແຊງປ້ອງກັນພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນປອດພ້ຍ. ຄືກັນກັບວັກແຊງອື່ນທັງໝົດ, ມັນອາດມີອາການແພ້ເລັກນ້ອຍ, ລວມເຖິງ ອາການປວດແລະເປັນສີແດງບໍລິເວນສັກຢາ, ເຈັບຫົວ, ອິດເມື່ອຍ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍຕົນໂຕ. ວັກແຊງສາມາດສັກໄດ້ໃນ ເວລາດຽວກັບທີ່ສັກວັກແຊງປ້ອງກັນພະຍາດໄອໂກ້ ຊຶ່ງເດັກນ້ອຍໄດ້ຮັບໃນລະຫວ່າງການກວດສຸຂະພາບຕອນອາຍຸ 11-12 ປີ.

ໃຜແນະນຳໃຫ້ສັກວັກແຊງ?

ການສັກວັກແຊງປ້ອງກັນເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແມ່ນໄດ້ຮັບການແນະນຳໂດຍສູນຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພະຍາດ (Centers for Disease Control and Prevention) ຊຶ່ງແນະນຳໃຫ້ສໍາລັບໄວໜຸ່ມທຸກຄົນແຕ່ອາຍຸ 11-18 ປີ.

ການລິເລີ່ມການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ສາທາລະນະຊົນນຳມາໃຫ້ທ່ານໂດຍມູນນິທິເພື່ອພະຍາດຕິດເຊື້ອແຫ່ງຊາດ (National Foundation for Infectious Diseases) ພາຍໃຕ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບອົງການດູແລສຸຂະພາບຊັ້ນນຳ. ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນໂດຍສູນຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພະຍາດ (Centers for Disease Control and Prevention). ສໍາລັບ ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ແລະລາຍການອົງການທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະສຶກຽວກັບແຫຼ່ງຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມເຕີມ, ກະຮຸນາເບິ່ງທີ່ເວັບໄຊ <http://stopmeningitis.nfidinitiatives.org>.

ຂ້າພະເຈົ້າສາມາດເອົາຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໄດ້ຈາກບ່ອນໃດແດ່?

ຖ້າຫາກ ທ່ານຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມກ່ຽວກັບພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງການສັກວັກແຊງ, ຈົ່ງປຶກສາກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການດູແລສຸຂະພາບຂອງທ່ານ. ເວັບໄຊຂ້າງລຸ່ມຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ ແລະປະໂຫຍດຂອງການສັກວັກແຊງ:

ສະຖາບັນການສຶກສາພະຍາດສໍາລັບເດັກແຫ່ງອາເມລິກາ (American Academy of Pediatrics)
www.aap.org

ສະຖາບັນການສຶກສາວ່າດ້ວຍແພດສໍາລັບຄອບຄົວແຫ່ງອາເມລິກາ (American Academy of Family Physicians)
www.aafp.org

ສະມາຄົມສຸຂະພາບແຫ່ງວິທະຍາໄລອາເມລິກັນ (American College Health Association)
www.acha.org

ວິທະຍາໄລການແພດອາເມລິກັນ (American College of Physicians)
www.acponline.org

ສະມາຄົມການແພດອາເມລິກັນ (American Medical Association)
www.ama-assn.org

ສູນຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພະຍາດ (Centers for Disease Control and Prevention)
www.cdc.gov
www.cdc.gov/vaccines/vpd-vac/mening/vac-mening-fs.htm

ເວັບໄຊກ່ຽວກັບການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດສໍາລັບໄວໜຸ່ມຂອງມູນນິທິເພື່ອພະຍາດຕິດເຊື້ອແຫ່ງຊາດ
(National Foundation for Infectious Diseases' Adolescent Immunization Web site)
www.adolescentvaccination.org

ສະມາຄົມສຸຂະພາບແລະການແພດສໍາລັບໄວໜຸ່ມ (Society for Adolescent Health and Medicine)
www.adolescenthealth.org

ສະມາຄົມດູແລພະຍາດເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບແຫ່ງຊາດ (National Meningitis Association)
www.nmaus.org

ການລິເລີ່ມການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ສາທາລະນະຊົນນໍາມາໃຫ້ທ່ານໂດຍມູນນິທິເພື່ອພະຍາດຕິດເຊື້ອແຫ່ງຊາດ (National Foundation for Infectious Diseases) ພາຍໃຕ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບອົງການດູແລສຸຂະພາບຊັ້ນນໍາ. ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍສູນຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພະຍາດ (Centers for Disease Control and Prevention), ສໍາລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ແລະລາຍການອົງການທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະສື່ກ່ຽວກັບແຫຼ່ງຊ່ວຍເຫຼືອເພີ່ມເຕີມ, ກະຮຸນາເບິ່ງທີ່ເວັບໄຊ <http://stopmeningitis.nfidinitiatives.org>.